

ELŐFIZETÉSI ÁRA :

EGÉSZ ÉVRE 24.— K FÉL ÉVRE 12.— K
NEGYED ÉVRE 6.— K

FŐSZERKESZTŐ

DR. BANYAI BÉLA
ÜGYVED.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHVATAL

BUDAPEST, V SAS-UTCA 20.
TELEFON 108-40.

Hirdetéseik mm. számúttal díjszabás szerint.

A magyar bányászok és kohászok és a „Szociáldemokrata Párt”

A szociáldemokrata párthoz eddig a munkások legnagyobb része, az altisztek kisebb része és néhány mérnök és tisztviselő tényleg már csatlakozott. E hó elején Bányai Béla dr fővárosi ügyvédnél „A Bányász” című szaklap szerkesztőségében bizalmas értekezlet volt és ez alkalommal az a nézet jutott tulsulyra, hogy az összes tisztviselők, altisztek és munkások a legrövidebb idő alatt lépjenek be a szociáldemokrata párthoz, hogy így az összszervezés lehetséges legyen. A nagy munka megindult és remélem, hogy tényleg eredményes is lesz.

Időközben azonban a munkák a vidéken már megkezdődtek és így Bányai dr biztos eredményre számíthat.

Hogy a mozgalom miképpen lehetséges, azt a legjobban bizonyítja a következő irat, melyet a mai napon a Zsilvölgyből postán kaptam:

1. Kivonat a Magyar Bányász- és Kohómunkások Orsz. Szövetsége „Szellemi Munkások Szakcsoportjának” 1918 december 3-án megtartott választmányi ülésén felvett jegyzőkönyvből.

2. Elnöklő alelnök kéri a választmány hozzájárulását arra nézve, miszerint keressék meg a szociáldemokrata párt, valamint a bányamunkások országos szövetsége, hogy a szövetség kebelében, a Zsilvölgyében már megalakult és mintegy 800 tagot számláló szellemi munkások csoportja részére központi vezetés szerveztessék, hogy így a sajtóval az ország többi részeiben levő (bányász-altisztek) szellemi munkások is a szervezkedésre felhívhatók legyenek és érdekeik egy központi vezetéssel képviseltessek magukat.

A választmány az elnök előterjesztéséhez egyhangú helyesléssel hozzájárul. A kivonat hitelül: Négy megfelelő aláírás.

3. Méltóságos Andreich János miniszteri tanácsos urnak, Budapest. Szives tudomásulvétel végett közöljük és kérjük Méltóságodat, sziveskedjék a címzett elnökségekkel a megértő érintkezést keresni és az ügyet lehetőleg sürgősen dülőre juttatni. Lónyai-telep, 1918 december 5-én. Kiváló tisztelettel: elnök, titkár, alelnök, jegyző.

A szociáldemokrata párt tekintetes Elnökségének, Budapest. A Magyar Bányász- és Kohómunkások Országos Szövetsége tekintetes Elnökségének, Budapest.

A tisztelettel becsatolt jegyzőkönyvi kivonatot azzal a kéréssel juttatjuk a tek. Címhez, miszerint a közös cél, a bányász- és kohász szellemi munkásságnak egy táborba való egyesítése érdekében sziveskedjék oda-hatni, hogy a Magyar Bányász- és Kohász-munkások Országos Szövetségének keretében a szellemi munkásság (altisztek és napidíjas alkalmazottak) részére is központi vezetés szerveztessék.

Mivel pedig úgy a szellemi, mint a fizikai munkásság érdekeit hosszú idő óta egyedül és önzetlenül egyetlen szakember igyekezett sajnos, a szervezettség hiányában csekély eredménnyel előmozdítani, amely működése miatt nagyon sok inzultust, sőt ekszisztenciális sértéseket kellett elszenvednie, kérjük a tek. Címzet, amennyiben a szervezet egyéb érdekeivel nem ellenkeznek, a szén- és fém-bányászattól, valamint a kohászattól a központi vezetőségbe általunk választandó 1—1 kiküldött élére elnökké Andreich János nyugalmazott miniszteri tanácsost megnyerni.

A központi vezetés szervezésének sürgős szükségességét napról napra jobban érezzük, mert olyan halasztást nem tűrő ügyek elintézését kell szorgalmaznunk (nyugdíjügy, fizetés rendezés, szolgálati pragmatika), melyek igazságos és helyes megoldása, az illetékes hatóságokkal való közvetlen érintkezés hiányában szinte lehetetlenek. Vidékről pedig az

ilyen érintkezés kizártnak mondható. De sürgős szükség van a központi vezetésre azért is, hogy egy a mai kornak megfelelő és helyes irányu szaklapot kreálhassunk és főképpen, hogy az ország összes bányász- és kohász szellemi munkásait a szervezetben egyesíthessük.

Szíves és sürgős intézkedésüket ismételtel kérvényezünk: elnök, jegyző, alelnök, titkár Lónyáitelep, 1918 december hó 5.

A fenti iratokban kívánt lépéseket megindítottam és azt hiszem, hogy az eredmény mindenestre kedvező lesz.

Andreich János,
ny. miniszteri tanácsos.

HAZAI HIREK.

Előfizetési felhívás.

Felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végével lejár, hogy b. előfizetését meghosszabbítani szíveskedjenek, nehogy a lap küldésében fennakadás történjenk.

Cégjegyzési hírek. Egersehi köszénbánya r.-t. Kövesdi Pál tisztviselőjét cégjegyzéssel ruházta fel; — Magyar Gépgyár Részvénytársaság Brand u. Schullier Bartal Aurél igazgatósági tagját a cégjegyzékből töröltette.

Közgyűlések. December 23-án Roits István és Első Brüni Gépgyár r.-t. december 27-én: Magyar Vastermék és Vashulladék Kereskedelmi r.-t. december 28-án: Ganz és Társa Danubius Gép-, Vaggon- és Hajógyár r.-t.; — december 30-án: Koburg Fülöp herceg féle Banya- és Kobóművek r.-t. december 31-én Beocsini Cementgyár Unió r.-t.

Az állami vasművek új igazgatója. Az állami vasműveknek a pénzügyminisztérium ügyköréből a kereskedelmi minisztérium ügykörébe történt áttulajásával kapcsolatban az állami vasművek központi igazgatójává a nyugalomba menő Vajkay Károly miniszteri tanácsos helyére Lázár Zoltán okleveles kohómérnök kerül, akinek a minisztertanács egyuttal a miniszteri tanácsosi címet és jellegét adományozta.

A román szénbányászat német kézben. A román szénbányászat eddig csak lassu tempóban fejlődött, úgy hogy Románia mintegy három millió métermázsza szénbehozatalra volt utalva, hogy ipari és háztartási tüzelőszén szükségletét fedezze. A román vasutak fűtőszénét azonban már a háboru előtt is a belföldi lignit feltárás útján fedezték oly módon, hogy a csekély kalóriájú barna szenet nyersolaj üledékekkel keverték. A német megszállás ideje alatt német geológusok jelentékeny széntelepeket fedeztek fel. A kapolonji és a targovistei kerületben levő barnaszénbányák ki-termelési jogát a Diskonto-Gesellschaft és a Bleichröder cég szerezte meg.

A Vasárugyár r.-t. (Sopron—Gráo) az alaptőkét 2.600.000 K-ról 17.500 drb 200 K. n. é. új részvény kibocsátása útján 6.100.000 K-ra felemelte.

A nyersolaj vámjának felfüggesztése. A kormány a nyersolaj vámját további intézkedésig felfüggesztette.

Bud János — az árvizsgáló bizottság elnöke Friedmann Ernő, az Árvizsgáló Bizottság elnöke tudvalevően lemondott állásáról, mert nem látta eléggé biztosítottak intranzigens elvei érvényesülését. Már utódot talált a minisztertanács Bud János miniszteri tanácsos, egyetemi tanár személyében. Friedmann markáns és energikus egyéniségét nehez pótoltai a bizottság élén, de a kormány választása legalkalmasabb emberre esett a megüresedett elnöki szék betöltésénél. Bud a kereskedelmi, majd a közlekedési minisztériumban működött a háboru alatt, mindig a legművészebb feladatokat vállalt és igen nagy eredményeket szerzett a háborus gazdaságnak, kivált az ipari munkaszünet élelmiszerének megszervezésében. Szokafiatlan fiatalon lett tavaly miniszteri tanácsos és ugyanakkor az egyetem jogi kara rektori tanárai közé iktatt.

A hazai köszénleparoló-ipar helyzete. A magyarországi gázgyárak műszaki vezetői Ripka Ferenc dr. vezérigazgató elnökletével szeptember végén értekezletet tartottak, amelyen tisztelesen megvitatták a hazai köszénleparoló ipar súlyos helyzetével kapcsolatos kérdéseket, amelyek a termelő költségek óriási emelkedése folytán váltak időszerűekké. A köszénleparoló-ipar gazdaságos folytatását szinte lehetetlenné teszi az a körülmény, hogy a szén ára 315% kal, a szállítás költsége és adója 70% kal, a munkabérek 300% kal, a segédanyagok ára pedig kb. 500% kal emelkedett. A gáztermelő üzemek gazdaságos kihasználását nagy mértékben hátráltatja a gázfogyasztást korlátozó rendelet is, amely szintén hozzájárul ahhoz, hogy a köszénleparoló ipar termékeinek jelentős áremelést kell kérelmeznie. Az értekezlet határozatából a kereskedelemügyi miniszterhez indokolt előterjesztést intéztek a gázgyárak, amelyben nyomtatékosan kérték úgy a gáz, mint a kátrány és a kénsavas ammónia árának méltányos felemelését, amit teljes mértékben indokoltá tesz az a körülmény, hogy különösen a kénsavas ammóniának a termelő költségeknél kisebb áron a hadvezetőség rendelkezésére való bocsátása folytán a többnyire községi kezelésben lévő gázgyárak ugyancsak a polgárság támogatásával járnak hozzá ahhoz, hogy a hadiiparok e fontos termékét olcsón kapják meg. Meg kell említenünk, hogy a Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesülete úgy a kátrány, mint a kénsavas ammónia árának indokolt felemeléséért érdeklőben tüzetesen megokolt előterjesztéseket intézett a kereskedelemügyi és a honvédelmi miniszterhez, amelyekben az elkerülhetetlen áremelések mielőbbi keresztülvitelére nézve tett javaslatokat.

Uj vegyékisérletti álmomas. Fridli Rezső dr. vegyész nyilvános vegyékisérletti telepét banya, kohó- és fémművek, salakok, fémmaradékok és vegytermékek részére megnyitotta és azt üzembe is helyezte. Váltal: a) Fémekek, ötvözetek, hamuk, salakok, ércek, kohó-félttermékek, kőzetek s minden egyéb hasonló anyag vegyékisérletti; b) döntő vegyékisérletek keresztülvitelét; c) probavételi megbízásokat; (megmintaazásokat); d) szakvélemények elkészítését; e) metallografiai próbák keresztülvitelét.

K nevezés. A magyar pénzügyminisztérium ifj. Ormos Péter ideiglenes minőségű bányagyakornokot a marosújvári főbányahivatalnál, jelen állomáshelyén való meghagyás mellett a X. fizetési osztályba segédmérnökke nevezte ki.

Az Osztrák Magyar Első Általános Tisztviselő-Egylet Banya és Erdészeti Tiszti Takarékos és Előleg-Társulata november 28-án dr. Hanzkiss János miniszteri tanácsos, fővámigazgató elnökelete alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melyen enyhangulag ohatározta, hogy az osztrák együleti kötelekből kiválik. A társulat működés, a 42 évi fennállása óta köztudatba ment elnevezésnek megfelelően „A Bányászati és Erdészeti Tisztviselők Takarékos Szövetkezete” (Budapest II., Donáti u. 53. sz.) új cég alatt folytatja.

A Fegyvergyár osztaléka. A Fegyver és Gépgyár Részvénytársaság igazgatósága közli, hogy az 1917. üzletév mérlegét megállapította és elhatározta, hogy a szokásos leírás után 7 százalékos, vagyis részvényekint 21 K osztalék kifizetését javasolja a közgyűlésnek.

A volt közös hadügyminiszterium bányafelügyelőiségi csoportjának megszüntetése. A hivatalos lap egyik legutóbbi száma a hadügyminiszter rendeletét közli a volt hadügyminiszter által létesített bányafelügyelőiségi csoportok megszüntetése tárgyában. A rendelet a megszüntetett csoportok személyzetét a pénzügyminiszterium VII. főosztályának fenhatósága alá helyezi. Ez az osztály fogja intézni a katonai kincstári bányák irányítását. — Egy másik rendelet a volt közös hadügyminiszterium budapesti bánya anyagbeszerző ki rendeltségét a pénzügyminiszterium fenhatósága alá helyezi.

Rendelet a szénbányák és vasművek munkásainak, valamint a napszámosoknak munkába állásáról. A dolgozni nem akaró munkásokat kívánja jobb belátásra bírni s a legfontosabb üzemek működését szeretné biztosítani. *Matacsits Géza* munkásügyi miniszteri biztos első rendelete. A miniszteri biztos elrendeli, hogy a szénbányák és vasművek összes munkásai régi alkalmazási helyükön, vagy pedig bármely más szénbányánál, illetőleg vasműnél munkába lépés végett azonnal jelentkezzenek.

Együttal felhívja a jelenleg foglalkozásban nem álló összes napszámosokat is, hogy a lakóhelyükhöz legközelebb eső hatósági munkaközvetítőnél azonnal jelentkezzenek. A miniszteri biztos utasítja az összes szakszervezeti és hatósági munkaközvetítőket, hogy egyetlenegy munkásnak, aki legutóbbára valamely szénbányánál vagy vasműnél volt alkalmazva és egyetlenegy napszámosnak, munkásnak, aki nem tud egy évi gyakorlatot felmutatni, állami munkanélküli segélyt további intézkedésig ne fizessenek.

Kinevezés. A magyar pénzügyminiszter *Várady Albert* pénzügyi számellenőrt a nagybányai magyar bányai igazgatóság mellé rendelt számvédségnél a IX. fizetési osztályba pénztárnokká, a nagybányai magyar bányakerületi főpénztárhoz kinevezte.

Változás a vasgyárnál. A vajdahunyadi vasgyár vezetésében jelentős változások állottak be. *Buczek József* főfelügyelő, gyárfőnök és *Porázik Antal* felügyelő, gyárfőnök helyettes nyugalomba vonultak. A kereskedelmi miniszter a vasgyár vezetésével *Sartoris Kálmán* főmérnököt és a főnökhelyettesi teendőkkel *Kadlik Rudolf* főmérnököt bízta meg.

A ziléziai bányász-sztrájk. Berlińi jelentés szerint hatvanöt fős ziléziai szénbánya közül husz bányában a munkások sztrájkba léptek négy bányaműnél a sztrájk megszűnt. Összesen 7500 munkás sztrájkol a volt 11.000-rel szemben. Ezek szerint a sztrájk szünetében van.

Az árvizsgáló bizottság új tagjai. A kereskedelemügyi miniszter az Országos Középponti Árvizsgáló Bizottsághoz szakbizottsági elnöké *Hoffer Gyulát*, az Általános Fogyasztási Szövetkezet igazgatóját, tagokká *Rulf Gézát*, az Állat- és Takarmányforgalmi r.-t. igazgatóját, *Demkó Rezsőt*, a Budapesti Állatvásárpénztár igazgatóját, *Reisz Dávidot*, a Budapesti Mészáros Ipartestület elnökét, *Haidinger Edét*, a Budapesti Mészáros Ipartestület alnökét, *Menc Samu* mészárosmestert, *Schusser József* mészárosmestert, *Reich Samut*, a Fővárosi Községi Élelmiszerüzem igazgatóját, *Ireier Ferencet*, *Reiss Mórt*, a Husipari Munkások Szakszervezetének elnökét, *Szabó Ferenc* fővárosi vásárigazgatót, *Járitz Gyula* közéletnevelési felügyelőt, *Morvai Ignácot*, a „Háztartás” fogyasztási szövetkezet igazgatóját, *Kreutzer Lipót* kereskedelmi akadémiái tanárt, *Illatky Lajost*, a „Háztartás” igazgatóját, *Mareczinka János* főállatorvost, *Dukesz Kálmán* marhabizományost, *Fischer Henrik* marhabizományost nevezte ki.

Új szerszám és cementléggyár Szegeden. Az *Uvay és Winkler* szegedi cég egy Szegeden építendő gazdasági és faszerszámgyár részére 10-12 hold terület megvásárlására tett ajánlatot Szeged városának. A cég gazdasági faszerszámon kívül mészcementtölglyát szándékozik gyártani és beadványában fellemlti, hogy az eddigi bányának felhasznált fajták kőris, szil, jávor, lükk ezentúl iparilag lesznek értékesíthetők és hogy saját népiünk gazdasági fenntartásának való ellátása után főleg a Balkánon jelentékeny kivitelrel a helyi piacot erősíthetjük. A cég az új gyárban 80 munkáscsaládot szándékozik foglalkoztatni s az ipartelep 500.000 K befektetéssel akarja létesíteni.

A Schlick-Nicholson gép-, vagon- és hajógyár r.-t. 1918. április 30-án tartott közgyűlése elhatározta, hogy az addig 12 millió K alaptőkével 25.000 db 200 K n. é. új részvény kibocsátása által 17 millió K-ra emelik fel.

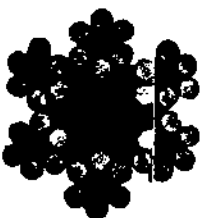
Ásványolaj szakipari tanács. A kereskedelemügyi miniszter, mint a hivatalos lap közölte, a már megalakított Ásványolajipari szövetség működésének ellenőrzésére és a köz érdekében való irányítása céljából Ásványolajipari szaktanácsot szervez. Ebben helyet foglalnak a szakminiszteriumok, a hatóságok és a fogyasztói érdekképviseletek megbízottai. Erre az intézkedésre azért van szükség, mert az országnak petroleummal való ellátása nagy veszedelemben forog.

Elővezetnek egy magnezitgyárat. A vagyombukott Német és Magyar Magnezit R.T. csődtömege e hó 28-án árverésre kerül Kassán. A csődtömeghez tartozik a vagyombukott cég kassai magnezitgyára, pür kőidékekkel, kemencékkel, malomőrölővel, lakobákkal, felszereléssel anyagraktárral 700.000 korona kikiáltási ár mellett, továbbá több kisebb ingatlan és egy major, 235.000 korona kikiáltási ár mellett.

FELTEN ÉS GUILLEAUME

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár részvénytársaság
BUDAPEST, I., Budafoki-ut 13533. hrsz.

TELEFON: —
00-11, 00-12, 00-13, 00-14.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek. Elektrolitikus vörösréz huzalok, okonitvezetékek,
◆◆◆◆◆ szerelvények stb. ◆◆◆◆◆

A győri ágyugár kormánybiztost kapott. A minisztertanács felhatalmazása alapján a magyar pénzügyminiszter *Arányi István* dr. kincstári jogügyi fogalmazót a győri Magyar Ágyugár r. t. igazgatóságához kormánybiztossá kinevezte. A kormánybiztos feladata lesz, hogy a győri ágyugár és a Skodaművek közti ügyeket lebonyolítsa és gondoskodik az ágyugárnak békecikkek termelésére leendő be rendezéséről.

Uj beosztás a pénzügyminiszteriumban. *Papp Elek* pénzügyminiszteri államtitkárnak az Osztrák-Magyar Bank alkormányzói állásába való távoztával a pénzügyminiszter új beosztást rendelt el a pénzügyminiszteriumban. A *Papp Elek* hatáskörébe tartozó ügyosztályokat legnagyobb részben *Exner Kornél* államtitkár veszi át, köztük a törvényelőkészítőosztály vezetését is. Az elnöki ügyosztályt *Grünn János* államtitkár veszi át, aki eddig vezetett ügyosztályait is megtartja. *Vértessy* államtitkár hatásköre annyiban változik, hogy a földadóügyeket *Exner Kornél* veszi át.

A fémek rekvirálásának beszüntetése. A magyar hadügyminiszter 30.166 eln. 20.c—1918. számú rendeletével az 1915. évi 13.462/eln. 20/b. szám alatt egyes meghatározott fémtárgyak, az 1916. évi 11.059/eln. 20/b. szám alatt ónból való tárgyak, az 1917. évi 13.421/eln. 20/b. szám alatt rézből, rézötvözetekből, nikkelből és alumíniumból készült egyes tárgyak, az 1917. évi 21.722 eln. 20/b. szám alatt rézből és rézötvözetekből készült egyes tárgyak, az 1917. évi 21.821/eln. 20/b. szám alatt ónból és óntötvözetekből készült bizonyos tárgyak, az 1916. évi 24.691/eln. 20/b. szám alatt a fűdőkalnyák rézből készült víztartó hengerei, az 1916. évi 26.279/eln. 20/b. szám alatt az ajtóveretekből levő raktári készletek, az 1917. évi 3793/eln. 20/b. szám alatt a felszerelt ajtóveretek, az 1916. évi 22.190/eln. 20/b. szám alatt a réztetők stb., az 1917. évi 22.544 eln. 20/b. szám alatt az egyházi épületek réztötvözei stb., az 1917. évi 10.875/eln. 20/b. szám alatt a barangok, az 1917. évi 12945 eln. 20/b. szám alatt a nyomdabottianyag, az 1917. évi 3.738 eln. 20/b. szám alatt az ónból vagy óntötvözetből készült külső orgonasípok, az 1918. évi 9512 eln. 20/b. szám alatt a platina csoportba tartozó fémek, anyagok és tárgyak, az 1918. évi 9681/eln. 20/b. szám alatt a villamostelemek fém tagának hadicélokra való igénybevétele tárgyában kiadott honvédelmi miniszteri rendelettel elrendelt igénybevétel további hatályát megszüntette.

Az eghelli és horvátországi földgáz telepeink sorsa. Tudvalevő, hogy a kincstár annak idején több helyen nagy furásokat folytatott földgáz után, így Horvátországban is, ahol Lipiktől dényugatra igen bő gáz-és olajforrást nyitottak meg. Ez most természetesen Horvátország kezére jutott. Ezenkívül a kincstárnak Pozsony mellett, Eghellen volt egy virágzó kenderolaj bányászata, amely a hazai vasutakat látta el. Ezt az olajtelepet a cseh csapatok foglalták el. A menekülő magyar munkások és mérnökök jelentése szerint a csehek az ottlevő nagyértékű olajkészleteket Csehországba szállítják. A műhelyeket a csöcsélek kirabolták, úgy, hogy a helyrehozatal hónapokig tartó munkát fog igényelni. Az eghelli kár eddig is hatmillió korona.

Az építkezési anyagok ára. Az Árvizsgáló-Bizottság megállapította az égetett (oltatlan) mész tájékoztató árát. Eszerint a szénuel égetett mész ára száz kilogramon felüli véteknél métermázsánként 22 korona, ezen alul 24 fillér kilogramonként. A fával égetett mész eladása esetén az árak 6 korona, illet 6 fillérrel emelhetők. Az oltott mész ára köbméterenként 180, illetve 150 korona. A portlandi cement árát a göngyölg hozzáadásával métermázsánként 23 koronában állapította meg az Árvizsgáló-Bizottság.

Magyarhoni Földtani Társulat december 4-én a Magyar Természettudományi Társulat ülésében szakülést tartott, amelyen előadást tartottak: 1. Treitz Péter Magyarország morfológiai egységéről, 2. Lambrecht Kálmán dr. Adatok Magyarország mezozoikus ősgérceseinek ismeretéről.

A budapesti bánya anyagbeszerző kirendeltséget (V., Bálvány utca 22.), melyet a volt os. és kir. hadügyminiszterium létesített, a magyar hadügyminiszter a pénzügyminiszterium (S. b. főosztály) fenntartásába helyezte. A kirendeltség 1919. január végéig fokozatosan megszüntetendő. — A volt os. és kir. hadügyminiszterium által a magyarországi katonai kincstári és hadiszolgáltatási törvény alatt álló bányákra kiterjesztően létesített 2. számú bányafelügyelőségi csoportot, valamint az erdélyi és bukovinai bányákra kiterjesztően létesített 3. számú bányafelügyelőségi csoportot, mindkét csoport székhelye Budapest (VII. Stefánia ut 14.) megszüntette a magyar hadügyminiszter.

A győri vagongyár tőkeemelése. A győri Magyar Vagon- és Gépgyár r. t. e hó 21-iki rendes közgyűlésén az igazgatóság indítványozta a társasági részvénytőkének 6 millióról 8 millió koronára való fel emelését.

Budapesti műszaki r.-t. cég alatt a budapesti Kell Jenő műszaki kereskedő cég a Fabank égisze alatt 4 millió K alaptőkével (20.000 darab 200 K n. é. részvény) részvénytársasággá alakult át. Ügyvezető-igazgató *Steiner Gyula*, igazgatóhelyettes *Hajós Oszkár*.

Ausztria bányatermelése 1915-ben. A közmunkügyi miniszterium által 1915. évben megjelent statisztika szerint Ausztriában a bányatermelés értéke a szénbánya üzemnél 398.020,857 K, a kohóműveknél 158.563,004 kor., összesen 546.583,861 kor. volt, mely az előző évi szénbányaüzemhez viszonyítva 36.458,714 kor. többletet, a kohóműveknél 1 millió 107.007 koronával kevesebb bevételt jelent. A termelés értékől esik: bányauzemnél 50,7% kőszénre, 36,67% barnaszénre, 3,12% vasércre, 3,14% ólomra és 0,9% ezüst-ércre, a kohóműveknél 61,62% nyersvasra, 13,51% vörösrézre, 13,03% ólomra, 4,81% cinkre, 3,53% ezüstre és 2,57% higanyra. A bányamunkások összlétszáma 120 615; a kohómunkásoké 6.939 volt.

Fontosabb vasárucikkek budapesti nagybani árai:

Rudvas		
Abronsz		
Bessemer acél		
Durvalemez	mm-ig	108.—
	m. és felül	102.—
		98.—
Finom	1 mm. alul	1435.—
	1 — felül	135.—
Horgany	szemes	178.—
Öntvény		127.—
Sodronyszeg		170.—
Hengerhuzal		95.—
Horganylemez		330.—
Sajtolt lapátok	232 K + 10% felár.	
Patent csavarok	250 ^o felár.	
Anyacsavarok	380 ^o felár.	
Csákány	kg-on felül 100 kg. 224 K + 10 — felár.	
Reszelő	felár.	

A Fegyvergyár osztaléka. A Fegyver- és Gépgyár r.-t. igazgatósága az 1917. üzletévre 21 koronában állapította meg az osztalékot. Ez az elhatározás, amit a vállalat igazgatósága egyébként most publikál, érthető feltűnést fog pénzügyi és tőzsdei körökben kelteni, meri a vállalat osztalékát a legutóbbi 50 koronával szemben 60 koronára becsülték.

A Weisz Manfred főszer.- acél- és fémművei r.-t a változott viszonyokra való tekintettel működését a jövőben általános használati cikkek gyártására, acél- és fémlengerelésre és hasonló üzemekre rendezi be. Ennek megfelelően *Weisz Manfred acél- és fémművei r.-t-r*-ra változtatja.

Dynamit Nobel Reszvénytársaság. Mérlegszámla 1917. évi december hó 31-én. Vagyon: Pénztárkészlet 59,390 K 93 f. Értékpapírok 18,440,129 K 79 f. Telkek, épületek és gépek 19,416,292 K 54 f. Nyers és segédanyagok 4,536,725 K 25 f. Áruk, készek és félkészek 779,765 K 29 f. Üzemi anyagok 1,242,515 K 18 f. Összesen 44,474,789 K 08 f. *Teljes:* Értékesítés 1915-től 1916-ig 12,249,305 K 56 f. Értékesítés 1917-ben 1,470,000 K. Hitelezők 28,322,378 K 80 f. Nyereség- és veszteségszámla 2,431,104 K 72 f. Összesen 44,474,789 K 08 f. *Nyereség- és veszteségszámla 1917. december 31-én. Tartozik:* Nyers- és segédanyagokért 70,162,111 K 20 f. Munkabérekért 5,123,826 K 53 f. Tiszti fizetésekért 418,419 K 50 f. Költségekért 2,768,403 K 61 f. Javításokért 1,457,946 K 72 f. Biztosításokért 208,304 K 85 f. Kereseti adóért 953,982 K 16 f. Értékesítéseiért 1,470,000 K. Leszámitolt kamatokért 221,396 K 36 f. Nyereségért 2,431,104 K 72 f. Összesen 85,223,497 K 65 f. *Követel:* Összbevételekért 85,223,497 K 65 f.

Eljárás ammoniumnitrát előállítására Ammoniumnitrátnak a tisztaság oly fokában való előállítására, mint amilyent a termékeknek különböző célokra való felhasználása megkövetel, eddigelé az ammoniákvizet salétromsavval neutralizálták. Ha ezen célra hígított salétromsavat használunk, melyet nitrozus gázoknak vízben való közvetlen abszorbeálása révén kapunk, akkor alacsonyfokú ammoniumnitrát-oldat áll elő, melynek feldolgozása szilárd sóvá bepároltatás útján igen költséges. Gazdaságilag nem sokkal előnyösebb az sem, ha a salétromsavat már eleve koncentráljuk, mivel ekkor ismét a koncentráls költségei nagyok. A Norskhydro-Elektrisk Kvaestofabrikationselskab cég Kristianában azt találta, hogy lehet az ammoniumnitrátnak erősen koncentrált oldatait, azaz szilárd só közvetlen előállításánál akkor is, ha hígított salétromsavat használunk, amely megismerés azon alapszik, hogy az ammoniumnitrát-oldat kitűnő abszorbeáló szert képez ammoniák-gáz számára. Az ammoniák-víznek salétromsav segítségével való neutralizálása útján, vagy más módon előállított hígított ammoniumnitrát-oldatot már most ammoniák-gáz abszorbeálására használhatjuk és a folyadékot utólag hígított salétromsavval neutralizálhatjuk. Ezen abszorbeálásnak és neutralizálásnak tetszőleges megismétlése által telített ammoniumnitrát-oldatot állíthatunk elő, illetve a szilárd só kiválaszthatjuk, úgy hogy a bepárlási költségek minimumra vannak redukálva, illetve teljesen elesnek. Ezen eljárás különösen akkor válik előnyössé, ha a neutralizálásra azon salétromsavtartalmú folyadékot használjuk, melyet nitrozus gázoknak ammoniumnitrát-oldatban való abszorbeálása útján kapunk. A neutralizálással ekkor az oldatban levő ammoniumnitrátot igen gyorsan dúsítjuk, mivel a nitrozus-gázokban, illetve az ammoniákban levő víznek kivételével, a víznek minden egyéb bevezetése elkerültek. Azáltal, hogy az ammoniákban abszorbeálását neutrális folyadékokban fogantatosítjuk, elkerüljük azokat a műszaki nehézségeket, melyek gázalaku ammoniákban salétromsavban való közvetlen abszorbeálásánál az ismert füstképződés következtében keletkeznek, mely nehézségek csakis körülményes készülékek segítségével háríthatók el. Az új eljárás továbbá azzal az előnnyel is jár, hogy a neutralizálási hő nem az abszorpciós-készülékekben fejlesztetik, melyekben csak igen nehezen lehet hűtőszervezeteket alkalmazni, hanem hogy a folyadékoknak neutralizálása külön művelet gyanánt fogantatosítjuk, melyet könnyen lehet bütéssel keresztülvinni.

Állami műtrágyagyár fölállítását vette a földművelési miniszter tervébe. Az állami műtrágyagyár Magyaróváron lesz, ahol a tölténygyár telepét fogják megfelelően átalakítani. Nem lehetetlen azonban, hogy még máshol is létesül majd állami műtrágyagyár.

Három millió hold földet oszt szét a népkormány. Az országos Magyar Gazdasági Egyesület közgyűlést tartott, amelyből kiölyögőleg küldöttség ment a földművelésügyi miniszteriumba, ahol *Buza Barna* miniszter és *Luchno Hugó* államtitkár előtt *Miklós Ödön* jelezte be a közgyűlés határozatát. E szerint maguk a nagybirtokosok is elő akarják mozdítani a földnek a nép között való szétosztását és bejelentik elhatározásukat, hogy önkéntes felajánlással nagyobb területeket fognak szétosztás céljaira a kormány rendelkezésére bocsátani. *Buza Barna* hosszabb beszédben közönte meg az Ország elhatározását. „Végülén jól esik látnom — mondotta — hogy a magyar gazdaságosságát amelyet konzervatívoknak és reakciónak hirdettek, nem találom szemben áll a földet kérő néppel, hanem elője megy és önmaga ajánlja fel földjét.” A miniszter közölte ezután, hogy a föld felosztásáról szóló törvény elő van már készítve de ez csak a nagy vonásokat tartalmazza, a végrehajtásban mindenest a helyi viszonyoknak megfelelően fognak intézkedni. Kijelentette, hogy a kormány legalább hárommillió hold földdel akarja elkezdni a parcellázást.

A postatakarékpénztár és Horvátország. *Akacsics Césár*, a horvát posta- és távíró ügyek kormánybiztosa nyomban híva a szokása megkezdésekor megszűnt a postatakarékpénztár utján való éremingtorgalmat, mert a postatakarékpénztár közös intézmény, melynek Budapesten van a központja. Önálló horvát postatakarékpénztár létesítésére ezidőszert hiányzanak az anyagi eszközök és azért érintkezésbe lépett a Bosnyak postatakarékpénztárral, hogy Székhelyét tegye át Zágrábba, honnan működését mindkét ország területére kiterjeszthetné.

Mi történik a központokat ellenőrző hivattal? A háborús gazdasági szervezeteket ellenőrző hivatal alig kezdte meg a működését és a létezősége már is kétségessé vált. Ugyanis a központokat leszerelő kormánybiztosság programja nagyjában azonos a korábban felállított állami ellenőrző hivatal rendeltetésével és így a két szervezet a felülvizsgálat tekintetében egy és ugyanazon tevékenységi körben működik. Azt halljuk, hogy ezt az anomáliát rövidesen megszüntetik és a központok ellenőrzését is a kormánybiztosság fogja intézni, még pedig olyanformán, hogy a revízió technikai munkálatait továbbra is a *Pénzügyi Központ* fogja végezni, amíg a felügyeleti jogot a kormánybiztosság gyakorolja. Ez a megoldás természetesen az állami ellenőrző hivatal megszűnését jelentené.

Változás az OMKE irodájában. A kormány *Katona Sándor* dr. t, az OMKE főtitkárát tudvalevően a háborús hitel- és valutaügyek kormánybiztosává nevezte ki és ennek folytán megválik az OMKE kötelékéből, ahol tíz esztendőig eredménnyel működött. Ugyancsak kilépett az OMKE-ből *Halasi Béla* dr. titkár, akit a kormány külön megbízással külföldre küld. Új titkárok lettek *György Ernő* dr. és *Szász Sándor*.

Nem szabad értékeket kivinni Magyarországból. A hivatalos lap egyik legutóbbi száma a kormány rendeletét közli, amely szerint tilos Magyarország területéről bármely követényt, részvényt, takarékpénztári könyvet, csekket, vagy más értékpapírt, pénzt, ékszert, vagy más hasonló értéket más országba, vagy Magyarország területén olyan helyre vinni vagy küldeni, amelyre nézve a pénzügyminiszter tiltó rendelkezéseket ad ki. A tilalom alól a postatakarékpénztár kivétel engedhet. Az engedély nélkül szállítani próbált értékeket ekobozzák. A rendelet valószínűleg azt akarja megakadályozni, hogy ezeket a vagyontárgyakat az adózás elől ellehessen rejteni.

Kitüntetés. Medve Vince, az Osztrák Bánya és Kohómű Társaság zakárfalvai bányauzemnél alkalmazásban volt nyugbéres bányamunkás, 60 évi szolgálata elismerésül az ezüst érdemkeresztet kapta.

A villamos vasutak új tarifája. E hónap 25-én életbe lép a fővárosi villamos közlekedésben az egységes tarifa az egyesített villamos vasutakon, mely a Budapesti Egyesített Városi Vasutak címet veszi fel. Az egységes tarifa érvényes lesz a földalatti vasuton, a Bur-vasut több vonalára, a budapest-szentlőrinci, rákospalotai és erzsébfalvai helyiérdekű vasutakra is.

A új relációk tekintetében egyelőre a következő végleges változások történnek: a 44-es számú vonal a Népligetből a Hungária-köruton, Simor-utcán, Or-y-uton, Köztemető-uton, Baross-térre, Rákóczi-uton, Kossuth Lajos-utcán és Erzsébet-hidon keresztül a Rác-fürdőig és vissza közlekedik. Az 5-ös számú reláció az óbudai Lajos utcából a Margit-hidon, a Váci-köruton, Rákóczi-uton, Tököly- és Herminan-uton keresztül az Állatkertbe és visszafelé. A 7-es számú utvonal a Zsigmond-térről a Margit-hidon, a Lipót-köruton keresztül a Nagykörútba torkollik, a Boráros-téren ér véget és visszafelé is közlekedik. A 14-es számú reláció az Orey-térről a Baross-utcán, Erzsébet-hidon keresztül, a Déli vasut érintésével, a Fogaskerékű vasúthoz és ellenkező irányban közlekedik. A 85-ös számú reláció a Tököly-úti Máv. keresztezésétől indul a Rákóczi-uton, Kossuth Lajos-utcán, Erzsébet-hidon keresztül a Rác-fürdőig és vissza. A hurok- és nyolcasrelációkat feloldja és a 15-ös és 17-es számú reláció a Déli vasutnál kölcsönösen kiseréli jelzőtábláit. A 21. és 23. számú relációknál a számtáblákat a Ludoviceumnál cserélik ki. Hasonlóan a 33. és 37. számú, továbbá a 49., 51. számú a 61. és 63. számú relációknál. A szentlőrinci helyiérdekű vasut vonalait a következő számjellel látják el a 40-es számú reláció az István-kórház, Népliget, Kispeszt, Szentlőrinc, Szarvas-csárda között fog közlekedni, a 42-es számú pedig az István-kórház, Kispeszt, Sárkány-utca és Gyár-utca között bonyolítja le a forgalmat.

Az Osztrák-Magyar Bank helyzete. Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa ülést tartott. Egybehangzóan fejeződött ki az a feltevés, hogy mindenképp tisztázni kell az illetékeséget Ausztriában és Magyarországon is, mint hogy a bank, mint közös intézmény, rendkívül nagy kárt vallja az általános zavarnak. A jegybank illetékes fórumai egyelőre még az osztrák és magyar kormány, a bank különválasztásáról ez alkalommal nem volt szó. Az egész ülésen a bank általános helyzetéről folyt a vita. Schmid vezértitkár így be sem terjesztette a jelentést, amely pedig közli a többi között, hogy a bank több mint kétmillió koronával gyarapította aranykészletét oly módon, hogy török bankjegyeket arannyal fedezett papírfontra cserélt ki. Azt is elmondja a vezértitkár jelentése, hogy a banknak a német birodalmi bankkal való együttes eljárása nem változott meg. A lombardkölcsönök igénybevételének fokozását jellemzi, hogy egy egyetlen napon 609 millió korona hadikölcsönt lombardoztattak Ausztriában és Magyarországon. A finom arany a huszonháromezer koronáról tizenötözezeröttszáz koronára emelt, az ezüst ára 560 koronáról 450 koronára, a Napoleon-aranyé 125 koronáról 90 koronára. A pénztári jegyek forgalma október 31-én 3092 millió korona volt. A bank idejében elszállította mindegyet a triezsi, klagenfurti, bozeni és zimonyi intézeteiből.

Vázsonyi Jenő. A magyar kormány Vázsonyi Jenőnek, a magyar államvasutak igazgatósága elnökének az államtitkári címet és jellegű adományozta.

A Máv. felemelte a raktárbérelti egységeit. 1909. január 1-től kezdődőleg a Máv. igazgatósága a bérbeadható felelt és nyitott rakhelyek bérelti egységeit 200 %-kal felemelte. A rakhelybérelti egységek számításának ezt a módját nemcsak az 1919. január 1-től bérbeadandó, hanem az ezen időpont előtt, egy évnél hosszabb időre már bérbeadott rakhelyeknél, illetve területeknél is érvényesíteni kell.

Növekednek a postatakarékpénztár betétei. A magyar postatakarékpénztár által közzétett november havi kimutató szerint, a betétállomány a takarékküzetben 8347,691 koronával, a csekküzletben pedig 146,578,247 koronával haladta túl az előző hó végén mutatkozott állományt s összesen 1,372,812,110 koronát tett ki, több mint 400 millióval haladván meg a múlt évi novemberi zárót. A postatakarékpénztár ezen megnövekedett betétállományának tulajdonos részét napi felmondásra mozgósítható folyószámla követelésekbe helyezte el, a többi, körülbelül félmilliárd korona, állampapírokban és záloglevelekben talál elhelyeztet.

Változás a budapesti kereskedelmi és iparkamara főtitkári állásában. A kormány dr. Krejcsi Rezsőt, a budapesti kereskedelmi és iparkamara kiváló főtitkárát kinevezte és megbatalmazott miniszterre nevezte ki Prága székhellyel. Krejcsi Rezső dr. e nagyfontosságú pozícióra történt meghívása következtében bucsut vett a kamarától, ahol évtizedeken keresztül maradó becsu munkát fejtett ki a hazai közgazdaság szolgálatában. Krejcsi Rezső egyik legkimagaslóbb munkása volt az ipar és kereskedelem modernizálására irányuló törekvéseknek, tollal, szóval és sokoldalú gyakorlati tevékenységével szolgálta a magyar ipar fejlesztését és kereskedelmünk szárnyacsapását és mint az ország vezérkamarájának főtitkára, irányító faktora volt a hazai közgazdasági élet minden mozgalmának. Kiváló érdemei vannak magának a kamarának a fejlesztésében és erősítésében is. Utódja a kamara főtitkári székében László József, a kamara jelenlegi ügyvezető titkára, az érdekképviseleti gárda legismertebb tehetséges és páratlan munkabírású vezetőjévé lesz.

Az egyesített viamosvasut végrehajtó bizottsága. Az állami kezelésbe vett egyesített villamos vasutak vezetését kinevezte a kormány. A fuzionált vállalatoknak ezenül nem lesz vezérigazgatója, hanem az ügyek intézését egy háromtagú végrehajtó bizottság végzi. Ennek tagjai Földes Imre igazgató, Sajó László és Westner Jenő. A három ügyvezető egymás mellé van rendelve, egyforma hatáskörrel.

Külkereskedelmi ügyek. A budapesti kereskedelmi és iparkamara külkereskedelmi szakcsoportja Székely Arthur dr. előadása alapján elhatározta, hogy kérni fogja a miniszteriumtól az egész külkereskedelmi szolgálatnak a külügyminiszteriumban való központosítását, megfelelő referensekkel, továbbá azt is, hogy a nagyobb jelentőségű konzulátusok mellé külön gazdasági osztályt vagy kereskedelmi referens szervizzenek.

Ha érdeklődik, ha rendel, hivatkozzék „A Bánya”-ra.

CALCIUMCARBID Magyar gyártmány! Kartellen kívül!
ipari és világítási célokra.
Gyártja: Magyar Nitrogén Műtrágyaipar R.-T. Budapest, V., Dorottya u. 5/L.